

Advies aan Provinciale Staten		Uw contactpersoon
		S. Neeskens AD/STG
		Doorkiesnummer +31 235145282 neeskenss@noord-holland.nl
Tbv Statenvergadering d.d	13-09-2021	
Commissie NLG		
Datum commissievergadering	30-08-2021	
Onderwerp: Voordracht Provinciaal inpassingsplan Schil Naardermeer en de voordracht Onteigening Schil Naardermeer		7 september 2021 1 8

Advies commissie NLG:

De Voordracht Provinciaal inpassingsplan Schil Naardermeer en de voordracht Onteigening Schil Naardermeer als hamerstuk wordt doorgeleid naar PS van 13 september 2021

Uittreksel van het concept-verslag NLG 30-08-2021:

10. A-agenda Natuur

10.a Provinciaal inpassingsplan Schil Naardermeer

10.b Onteigening Schil Naardermeer

De **voorzitter** heropent de vergadering en herhaalt de mededeling van vanmorgen dat gedeputeerde Rommel vandaag helaas afwezig is. Gedeputeerde Loggen neemt de honneurs waar. Agendapunten 10.a. en 10.b worden gevoegd behandeld.

De voorzitter geeft het woord aan de Statenleden voor hun inbreng in eerste termijn

Eerste termijn

De heer **Klein** (CU) merkt op dat de verbeteringen van het natuurgebied Naardermeer al geruime tijd lopen. Vandaag wordt gesproken over een volgende stap in het proces, te weten het Provinciaal Inpassingsplan (PIP). Wat de ChristenUnie betreft ziet het er goed uit. Er zijn wel zorgen van omwonenden, met name over de verhoging van de grondwaterstand en de effecten. De ChristenUnie heeft de verschillende zienswijzen goed bestudeerd. Door de anonimisering, die gelet op de privacywetgeving door allen wordt toegejuicht, is het echter lastig te achterhalen van welke percelen de klachten afkomstig zijn.

Desalniettemin heeft de ChristenUnie de indruk dat er adequaat is gereageerd. Zij is met name tevreden over de toezeggingen die het waterschap heeft gedaan om de effecten goed te blijven monitoren met behulp van peilbuizen.

Voorts ligt er het voorstel om drie percelen voor te dragen voor onteigening. De ChristenUnie realiseert zich dat dit voor betrokkenen heel pijnlijk is. Zij dringt erop aan om zorgvuldig met deze mensen om te gaan en echt te zoeken naar maatwerk, zoals eventuele mogelijkheden om het bedrijf te verplaatsen.

Tot slot vraagt de heer Klein of in de uitvoeringskosten voor de inrichting ook de kosten voor de onteigening zijn opgenomen. Is er een schatting te geven van de hoogte van die onteigeningskosten?

Mevrouw **Strens** (D66) kan instemmen met het Provinciaal Inpassingsplan. De partij ondersteunt de natuurambities in het gebied en de voorgestelde inrichting van de schil als hydrologische en ecologische buffer. D66 wil wel een meer generieke opmerking meegeven. Uit de zienswijzen en de inspraak van hedenmorgen blijkt dat er toch nog wat zorgen leven, onder andere over de voorgenomen peilverhoging. Voorts wordt het project niet alleen uitgevoerd door de provincie, maar ook door het waterschap en gemeenten. Mevrouw Strens roept op om met alle partijen in een open gesprek te blijven en naar elkaars punten te blijven luisteren. D66 is ervan overtuigd dat het mogelijk is om in de uitvoering eventuele zorgen van inwoners weg te nemen.

Mevrouw Strens wijst op een artikel in het NRC van afgelopen weekend over de onteigeningsprocedure in de Krimpenerwaard. De provincie Zuid-Holland en gemeenten aldaar zijn eveneens bezig met een onteigeningstraject ten behoeve natuur. De betrokken bewoners hebben echter zorgen en vinden de manier waarop zij bejegend worden niet prettig. Mevrouw Strens zou willen oproepen om ervoor te zorgen dat het in de provincie Noord-Holland op een andere manier gebeurt en dat er over twee jaar een mooie krantenkop in de krant staat met een mooie foto van de nieuwe natuur en het bericht dat iedereen trots is op wat er met elkaar is bereikt.

Tot slot heeft mevrouw Strens een opmerking over de onteigeningslijst. Eerder is in dit huis afgesproken dat er terughoudend zou worden omgesprongen met het delen van namen en kadastrale gegevens. Op de lijst is echter in alle openbaarheid te lezen welke eigenaren het betreft. D66 verzoekt derhalve nogmaals om terughoudend te zijn met het verspreiden van dergelijke gegevens als dat niet noodzakelijk is.

De heer **De Wit** (VVD) sluit zich volledig aan bij de zorgvuldigheid die betracht moet worden in dit soort processen. In de beantwoording van de technische vragen is dat ook gebeurd. Het mooiste scenario zou zijn als er met de betreffende grondeigenaren een minnelijke regeling getroffen kan worden. Dat zou volgens de VVD-fractie prioriteit moeten krijgen. De onteigeningsmaatregel beschouwt zij als een uiterste maatregel. Omdat die terughoudendheid ook door het college wordt betracht, stemt de VVD echter in met de voordracht.

In de zienswijzen heeft de VVD de zorgen gelezen over de effecten van de verandering van het waterpeil in de omliggende gebieden. Het college heeft hier adequaat op geantwoord. De VVD is echter zeer geïnteresseerd in de monitoring. De heer De Wit sluit zich volledig aan bij de woorden van mevrouw Strens (D66) dat het een kwestie van een goede dialoog betreft. Deze zal ertoe bijdragen dat over twee jaar gesproken kan worden over een succesvol gebiedsproces.

De heer **Cardol** (GL) geeft aan dat GroenLinks blij is met de vorderingen die worden gemaakt om de schil rond het Naardermeer een natuurbestemming te geven, om zo de kwaliteit van een van de oudste natuurbeschermingsgebieden te bevorderen. Wat GroenLinks mag dit voorbeeld op meer plekken gevolgd worden. De fractie is echter niet ongevoelig voor de zorgen van omwonenden, zoals vanmorgen ook verwoord door de inspreker (de heer Wesseling).

De heer Cardol pakt er twee punten uit. De muggenoverlast betreft an sich een logische zorg. De afgelopen twintig jaar zijn hier al diverse onderzoeken naar uitgevoerd en veel rapporten over verschenen. Het moet derhalve niet zo ingewikkeld zijn om de zorgen hierover weg te nemen, los van het feit dat Nederland een delta is waar af en toe water blijft staan. De heer Cardol verwacht echter dat er geen sprake hoeft te zijn van muggenoverlast.

Het tweede punt van de heer Wesseling betreft de actieve afvoer van kwelwater. De heer Cardol vraagt het college om na te gaan waar er eventueel kwelwater naar boven komt dat voor ernstige vernatting en aantasting van huizen zou kunnen zorgen. Indien zich een dergelijke situatie voordoet, vindt GroenLinks het iets te kort door de bocht om betrokkenen dan af te schepen met de mededeling dat zij een beroep kunnen doen op een potje voor planschade. De heer Cardol kan zich echter niet voorstellen dat er op die manier gehandeld zal worden.

Mevrouw **Koning–Hoeve** (CDA) merkt op dat, gezien de grote impact op waterbeheer, onderhavig onderwerp ook bij het waterschap is besproken. Er is behoorlijk veel weerstand en ongerustheid onder de omwonenden, zoals ook zichtbaar is in de toegezonden stukken. Dit maakt het CDA ook ongerust. Wordt er wel voldoende rekening gehouden met de omwonenden? Er zijn onder meer veel zorgen over peilverhogingen en effecten op omliggende woningen en bedrijven. Kunnen zij planschade indienen als de peilverhoging negatieve gevolgen voor hen heeft en gaan GS daar dan ruimhartig mee op? Of wordt het een onbegaanbare weg, zoals de inspreker van hedenmorgen ook aangaf?

De heer Wesseling gaf voorts aan dat er grote zorgen zijn over de verhoging van het peil en waterschade in kelders, tuinen en landerijen aan de rand van het gebied. Hij sprak namens dertig omwonenden. Het CDA hoort graag van de gedeputeerde of de garantie kan worden afgegeven dat er geen waterschade ontstaat als gevolg van onderhavig plan. Om een garantie te kunnen afgeven, is natuurlijk ook monitoring nodig. Kan gedeputeerde toezeggen dat die ook daadwerkelijk plaatsvindt? Is hij voorts bereid om een goede planschaderegeling te verzorgen ingeval er wél schade mocht ontstaan?

Mevrouw Koning–Hoeve wijst op het feit dat de A1 vlak langs het Naardermeer loopt en ook auto's veel invloed op natuur hebben. Gaat de uitbreiding van de natuur in de toekomst nog gevolgen hebben voor bestaande wegen en bedrijven? Is daar een studie naar verricht? Zo ja, kunnen de Staten de resultaten daarvan inzien?

Bij de agrariërs in het gebied leven er zorgen als gevolg van de gedwongen onteigening. Het CDA heeft vernomen dat drie personen onteigend zullen worden. De betreffende namen staan thans in de stukken vermeld. Mevrouw Koning–Hoeve vindt dit net als mevrouw Strens (D66) onwenselijk en informeert of het mogelijk is om deze gegevens per omgaande uit het plan te schrappen.

Mevrouw Koning–Hoeve roept het college op om creatiever te zijn en een oplossing te vinden waarbij de grondeigenaren alsnog een plek kunnen vinden in het nieuwe plan dan wel een compensatie kunnen

ontvangen. De CDA-fractie hoort graag of die weg nog openligt, aangezien zij tegen gedwongen onteigening is.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) merkt op dat de woorden van mevrouw Strens (D66) haar uit het hart gegrepen zijn. De PvdA zou graag hetzelfde willen bepleiten, vooral ten aanzien van de voorgenomen onteigening. Mevrouw Jellema refereert eveneens aan de quotes uit de Krimpenerwaard in het NRC van 28 augustus jl. Het lastige van onteigenen is dat het niet altijd een pure geldkwestie betreft. De psychische gevolgen van de wijze waarop een gemeente of provincie zich opstelt, zijn enorm. Mevrouw Jellema roept net als mevrouw Strens (D66) op tot een uiterst zorgvuldig proces als de weg van onteigening dient te worden ingeslagen.

Tot slot wijst mevrouw Jellema op een artikel in het NRC van vandaag waarin staat dat indien Nederland op grote schaal tot onteigening zou overgaan, het stikstofprobleem is opgelost. Het is derhalve een duivels dilemma.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) geeft aan dat de PVV zich in grote lijnen kan vinden in de woorden van mevrouw Koning-Hoeve (CDA). Verder ziet de fractie het nut en de noodzaak van onderhavig plan niet in. Het terugdringen van agrarische belasting en stikstofdepositie is volgens de PVV onnodig. Daarnaast vindt de fractie het gebruik van het zware onteigeningsinstrument een slechte zaak. De stikstofcrisis bestaat volgens de PVV niet. Het is ook heel wonderlijk dat deze crisis bij de landsgrenzen van Nederland weet te stoppen. Alsof de stikstofmoleculen topografisch begaafd zouden zijn.

De PVV houdt van natuur, maar zij is tegen "tekentafelnatuur" die bij allerlei mensen met de nodige dwang, nadelen en ongemakken door de strot wordt geduwd. De fractie zal dientengevolge tegen het voorliggende besluit stemmen.

Kijkend naar de toekomst meent de heer **Zoon** (PvdD) dat het duivelse dilemma wel meevalt, zeker als de provincie er goede en slimme keuzes in maakt en alle partijen in het proces meeneemt. Het heeft alleen wat durf en lef nodig. Er wordt al heel lang gewerkt aan het herstelplan, te weten vanaf 1993, en lijkt nu op een hoogtepunt te komen. De Partij voor de Dieren is heel blij dat uiteindelijk het belangrijkste argument, Natura 2000, gaat gelden. Zij verwacht dat de gevolgen van de vermessing nog wel geruime tijd merkbaar zullen zijn. Met het PIP wordt het planologisch hoogtepunt bereikt, maar voor het gebied moet het hoogtepunt nog komen. De heer Zoon verwacht dat de bewoners rond het gebied dat ook zullen gaan ervaren, vooral als ze jaarlijks meegenomen worden in de voortgang en monitoring.

Meer biodiversiteit zal ook gunstig zijn voor de stabiliteit in het gebied. Het wegvallen van eiwitrijk grasland zal foerageergebied voor ganzen verminderen en andere soorten juist een kans geven. Gedeputeerde Rommel is in de wandelgangen vaak positief geweest over het Naardermeer. De Partij voor de Dieren begrijpt waarom en kan instemmen met het PIP en de noodzakelijke onteigening.

De **voorzitter** bedankt de Statenleden voor hun inbreng in eerste termijn en geeft het woord aan gedeputeerde Loggen voor diens beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Loggen** (VVD):

Gedeputeerde Loggen beaamt dat er in onderhavig dossier zeer grote zorgvuldigheid is betracht. Dat is ook nodig omdat er sprake is van direct belanghebbenden in de omgeving. Gedeputeerde wijst op het gezegde: "*men lijdt het meest door het lijden dat men vreest*". Wat betreft de verhoging van het waterpeil, is er sprake

van een uitvoerig monitoringsprogramma, een peilnetwerk en een gelaagde opbouw van maximaal 5 centimeter per jaar. Het is niet zo dat men in één stap van de kelder naar de zolder gaat en dat de gevolgen niet meer te overzien zijn. Mocht het in een nieuwe jaarschijf toch fout dreigen te gaan, kan er heel snel terug gemanaged worden. Kortom, er zijn voldoende zekerheden ingebouwd om het op een heel verantwoorde en zorgvuldige manier te beheersen.

Onteigening brengt vanzelfsprekend altijd onrust met zich mee. Gedeputeerde gaat ervan uit dat alle aanwezigen het met hem eens zullen zijn als hij benadrukt dat dit het ultieme instrument betreft. Hier gaat echter een lange weg met maatwerk aan vooraf, op basis van redelijkheid en billijkheid. Pas als een en ander niet met elkaar in balans kan worden gebracht en al het maatwerk uiteindelijk tot niets heeft geleid, komt men ultimo uit op onteigening.

Schil Naardermeer is een van de eerste onteigeningstrajecten op grond van Natura 2000. De provincie heeft weliswaar vaker onteigend, maar deze trajecten had veelal te maken met infrastructuur. Gedeputeerde Loggen vermoedt dat het vaker zal gaan voorkomen, ook omdat de Staat opdracht heeft gegeven tot een enorme uitbreiding van het areaal natuur. Het college kan niet de garantie afgeven dat men er altijd op basis van maatwerk met elkaar uit zal komen. Onteigening is het laatste instrument dat men wil inzetten, maar het moet wel mogelijk zijn.

Gedeputeerde Loggen meent dat een en ander enkel mogelijk is als er een vertrouwensbasis is. Dat wat er uit de monitor komt, moet helder, transparant, navolgbaar en controleerbaar zijn. De gedeputeerde is ervan overtuigd dat dit het geval is.

Wat betreft de vragen over mogelijke muggenoverlast, antwoordt gedeputeerde dat er vanuit verschillende Rijksprogramma's bovenop wordt gezeten om te kijken hoe de muggenstand zich in Nederland ontwikkelt en welke risico's hieraan verbonden zijn. Een en ander is niet alleen beperkt tot het Naardermeer en geldt voor heel Nederland, dat een nat land betreft in een natte delta. Het risico op muggen zit volgens gedeputeerde meer in klimaatverandering dan in het uitbreiden van een moerasgebied.

Gedeputeerde Loggen geeft aan dat er wat de waterpeilverhoging nooit garanties afgegeven kunnen worden. Het is wel mogelijk om een soort infrastructuur te realiseren (monitoring, peilbuizen etc.) waarmee verschillende waarborgen worden ingebouwd. Mocht er dan toch schade ontstaan, dan is het mogelijk om deze te adresseren, te herleiden en op te lossen. Een en ander zit allemaal opgesloten in onderhavig voorstel, waarbij er natuurlijk ook een belangrijke verantwoordelijkheid voor het waterschap ligt.

De **voorzitter** heeft nog geen antwoord gehoord op de vraag van GroenLinks over (de afvoer van) het kwelwater. Voorts mist zij nog een reactie op de opmerking van onder meer D66 over de te betrachten terughoudendheid bij het openbaar maken van namen en percelen in onteigeningsprocedures.

Gedeputeerde **Loggen** wijst in dit kader ook op het door het CDA genoemde onderzoek met betrekking tot de periferie van Naardermeer. Hij heeft hierover geen antwoord paraat en zal nagaan of er al een breder beeld bestaat over de mogelijke toekomstige consequenties voor bestaande wegen en bedrijven.

Voorts zal gedeputeerde terugleggen dat als het publiceren van namen om juridische redenen niet noodzakelijk is, deze met onmiddellijke ingang uit de stukken moeten worden verwijderd.

De vraag over het kwelwater heeft gedeputeerde niet meer helemaal helder voor ogen. Hij verzoekt de heer Cardol (GL) deze derhalve te herhalen.

De heer **Cardol** (GL) meent dat de heer Wesseling vanmorgen tijdens zijn inspraak aangaf dat als de hoeveelheid water in het Naardermeer toeneemt, er door de waterdruk kwel ontstaat in het omliggende gebied. In het stuk staat geen berekening over wat het zal betekenen voor het water in de tuinen. Is er een regeling waarmee het kwelwater versneld kan worden afgevoerd?

Gedeputeerde **Loggen** heeft impliciet gezegd dat men door de gelaagde peilverhoging van maximaal 5 centimeter per jaar eigenlijk al in een heel vroeg stadium de effecten kunt zien. Op die wijze kan uiteraard onmiddellijk worden ingegrepen en kan de eventuele kwel in de omgeving worden gestopt of zelfs worden teruggedraaid. Als desondanks het idee bestaat dat betrokkenen er met de overheid niet uitkomen, zal men de Staten onmiddellijk weet te vinden. Mocht het college uiteindelijk niet al te bereidwillig zijn, is gedeputeerde ervan overtuigd dat er in de Staten alsnog een discussie zal ontstaan teneinde het op een redelijke en billijke manier met elkaar op te lossen.

Gedeputeerde Loggen begrijpt de zorgen, zeker als men in één keer van de kelder naar de zolder zou gaan, maar dat is in dezen niet aan de orde. Bovendien betreft het vooralsnog enkel hemelwater en is er geen enkele sprake van waterinlaat. Het is derhalve nog maar de vraag of die stijging van 5 centimeter per jaar überhaupt gehaald wordt. Dit laat gedeputeerde echter aan de deskundigen.

De heer **Klein** (CU) had een vraag over de uitvoeringskosten van €7,2 miljoen. Is dit inclusief de mogelijke kosten voor de onteigening? Zo niet, aan welke orde van grootte moet dan worden gedacht?

Gedeputeerde **Loggen** antwoordt dat de onteigeningskosten niet zijn meegenomen in de uitvoeringskosten.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde Loggen voor diens beantwoording in eerste termijn en constateert dat er behoefte is aan een tweede termijn.

Tweede termijn

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) hoort gedeputeerde zeggen dat hij niet de garantie kan geven dat er geen waterschade zal ontstaan, maar dat er wel een goede monitoring komt. Over de planschaderegeling heeft zij echter nog geen goede toezegging gehoord. Wordt die op een acceptabele manier opengesteld zodat mensen daar ook echt gebruik van kunnen maken?

Gedeputeerde zei ook dat het als er kwel ontstaat, het plan wordt gestopt of teruggedraaid en dat er op dat moment goed wordt gehandeld. Kan die toezegging worden vastgelegd?

Beantwoording door gedeputeerde **Loggen** (VVD):

Voorkomen moet worden dat de overheid zich vervreemdt van haar omgeving. Het opzetten van een zorgvuldig proces (met o.a. een maximale peilstijging van 5 centimeter per jaar en de aanleg van peilbuizen) is bedoeld om te waarborgen dat, mocht het toch fout gaan, tijdig ingegrepen kan worden. Gedeputeerde verwacht dat er tegen die tijd andere bestuurders zijn aangetreden. Indien het waterpeil alsdan iets wordt verhoogd en er dientengevolge toch schade ontstaat, gaat gedeputeerde ervan uit dat ook

die bestuurders zich gehouden voelen om die peilverhoging niet door te zetten. Dat is niet meer dan goed fatsoen. Gedeputeerde weet niet of het vastgelegd moet worden en beschouwt dit als voer voor de juristen. Hij meent dat er in het systeem voldoende waarborgen zitten waarmee de bewoners en ook de Staten (als zijnde volksvertegenwoordiging) een signaal kunnen afgeven op het moment dat het mis dreigt te gaan. Gedeputeerde Loggen ziet niet in wat het hebben van nog meer waarborgen zou toevoegen. In het voorstel staat een opmerking over planschade. Deze is beperkt omdat de verwachting is dat het niet tot schade zal leiden. Mocht dit wel het geval zijn, dan weet gedeputeerde zeker dat de Staten met elkaar staan voor rechtvaardigheid en dat daar dan aan tegemoetgekomen zal worden. Om het aan de voorkant tot op drie cijfers achter de komma vast te leggen, vindt gedeputeerde een lastige figuur. Er bestaat ook altijd een mate van onzekerheid die niet door de provincie kan worden beïnvloed. Gedeputeerde meent dat er een goed onderbouwd en afgewogen voorstel ligt, waarin de risico's verwaarloosbaar zijn als gevolg van de ingerichte systematiek.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) hoort gedeputeerde zelf zeggen dat er dadelijk nieuwe volksvertegenwoordigers en gedeputeerden zullen aantreden. Juist daarom vindt zij het zo belangrijk dat die toezegging wordt vastgelegd.

Gedeputeerde **Loggen** vindt het lastig om op dit moment zo'n vergaande toezegging te doen. Hij zal derhalve met de portefeuillehouder, gedeputeerde Rommel, bespreken of dit op een of andere manier kan neerdalen. Hierop zal tijdig bij de commissie worden teruggekomen.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde voor diens beantwoording in tweede termijn en vraagt de commissieleden of onderhavig agendapunt als hamerstuk kan worden doorgeleid naar PS.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) vindt niet zozeer dat er nog hele discussie moeten volgen, maar zou wel graag zien dat er nog punten kunnen worden meegegeven. Voorts biedt dat de gelegenheid om te checken of hetgeen gedeputeerde Loggen met gedeputeerde Rommel zal opnemen, goed verwoord wordt.

De **voorzitter** stelt voor om uit te gaan van een hamerstuk. Als de toezegging waarop mevrouw Koning-Hoeve (CDA) doelt, kan worden gehonoreerd, zal deze schriftelijk worden toegevoegd. Indien de formulering vervolgens niet strookt met hetgeen het CDA graag ziet, zal het stuk alsnog worden onthamerd.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) meent dat het een bespreekstuk moet worden.

De **voorzitter** vraagt om een nadere toelichting.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) meent dat bespreken niet zinvol is. Zijn fractie heeft echter tegen gestemd. De heer Van Tiggelen heeft begrepen dat dit alleen mogelijk is als het besproken wordt.

De **voorzitter** merkt op dat de PVV gewoon een stemverklaring kan afgeven. Zij benadrukt voorts dat een hamerstuk altijd onthamerd kan worden indien er goede redenen zijn om het alsnog te bespreken.

De voorzitter concludeert dat zowel het PIP als de onteigening vooralsnog als hamerstukken worden doorgevoerd naar de PS-vergadering op 13 september a.s.

